

Christus al de hemelen is doorgestaan, tot hij de plek der heerlijkheid bereikte, waar, de troon der Majesteit is, en dat hij toen gezet is aan de rechterhand der Majesteit in de hemelen, en op den tienden dag na zijn Hemelvaart, den Heiligen Geest over en in zijne gemeente heeft uitgestort. Al verder dat deze zelfde Christus uit dien staat der heerlijkheid achter-eenvolgens in glorieuse gestalte verschenen is, eerst aan Saulus op den weg van Jeruzalem naar Damascus, en daarna aan den apostel Johannes op het eiland Patmos. Meer nog dat Christus, in onze menselijke natuur aldus verhoogd zijnde, nu aan de rechterhand der Majesteit gezeten is in die verheerlijkte lichaams-gestalte, waaraan hij de onze eens gelijkvormig zal maken, en dat hij in dien verhoogden stand onzer menselijke natuur, niet alleen den Priesterlijken dienst in het hemelsche heilighdom vervult, maar ook alle dingen regeert. En eindelijk dat deze zelfde Christus, in deze zijne verheerlijkte natuur, op een oogenblik, dat ons onbekend is, zoodra het getal der uitverkorenen vol zal zijn, van dien troon der Majesteit terug zal komen naar die zelfde aarde, van waar hij naar den hemel opvoer. Dit laatste, gelijk Jezus zelf het voorzegt had, en gelijk dit getuigenis van Jezus, terstond na zijn opvaren ten hemel, nogmaals door engelen Gods bevestigd is, welke zeiden: „Gij Galileische mannen, wat staat gij en ziet op naar den hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is in den hemel, zal alsoo komen, gelijkwijls gij hem naar den hemel hebt zien heenvaren“.

De heilige apostelen hadden kort van te voren den last ontvangen, om als getuigen ook van deze dingen bij de wereld op te treden. En ze hebben dit gedaan. Mondeling voor hun tijdgenooten. Schriftelijk voor de gemeente aller eeuwen. En de Hemelvaartsdag is nog steeds de telken jaer terugkerende dag, waarop de Kerk van Christus dit alles beheerschende getuigenis, met heel de levens- en wereldbeschouwing, die er in vervat ligt, aan de wereld kond doet.

En toch, hoe eenvoudig dit getuigenis ook klinkt, toch mag niet vergeten worden, dat het ons in een wereld van raadselen verweekt, en dat, zoo men het opkomend geslacht laat opgroeien in een kring van denkbeelden en voorstellingen, die hier lijnrecht tegen indruischen, het verhaal van Jezus Hemelvaart in veler oor al meer een vrome legende wordt, waar ze niets bij denken kunnen, en die ze eindigen met te genieten als pure poëzie.

Pure poëzie! D. w. z. als een kinderlijke naïeve voorstelling van de elven, die niet beter wisten, en het daarom wel in dien plastischen vorm moesten betuigen. Maar een voorstelling die dan ook geen stand kon houden, zoodra men uit die kinderlijke naïeve in de wetenschappelijke gelachtenwereld van onzen tijd overging.

De Heilige Schrift spreekt van een hemel, en wel in tegenstelling met de aarde. Gen. 1:1 begint er mede: „In den beginne schiep God den hemel en de aarde“. Doch reeds deze tegenstelling eischt nadere bepalings. Stelt ge toch den hemel alleen tegenover deze aarde, dan behoort tot den hemel en het volkenheer, en het firmament, en de woonstede der engelen, en de verblijfplaats der gezaligden, en de troon der Majesteit Gods. Wij daarentegen, als we onzen „Vader in de hemelen“ aanroepen, onderscheiden slechts tusschen tweeërlei: de zichtbare wereld en de onzichtbare hemelen, en verstaan dan onder de „hemelen“, de woonstede Gods, waar tegelijk de engelen en de gezaligden zijn.

Belijdende Jezus' Hemelvaart, bedoelen we alzoo, dat Jezus uit deze zichtbare wereld (met inbegrip van dampkring en firmament) opgevaren is naar de heilige sfeer, die buiten en boven de wereld ligt, en die we eeren als de hemelen onzes Gods.

Tevens belijden we de alomtegenwoordigheid Gods. Alzoo belijden we, dat God wel in de hemelen woont, maar niettemin heel zijn wereld doordringt, en met zijn almachtigheid en wetenschap en genade in heel zijn schepping present is.

Het éne nu kan voor onze voorstelling niet rijmen met het andere, of we moeten onze toevlucht nemen tot de vergelijking met een Almachtigheid, die een middelpunt heeft waarin ze geconcentreerd is en een omtrek waarin ze volkomenlijk uitstraalt. En voor zover deze vergelijking hier toepasselijk is (wat nooit geheel kan) stellen we dit Middelpunt, deze Bron, deze Fontein van alle licht en leven in de hemelen, en belijden dat de Almachtigheid en Majesteit, uit dit Middelpunt uitstraalt, en uit deze Bron uitlooft, en uit deze Fontein uitstroomt, tot in de alleruiterste uiteinden zijner Schepping, zoodat er er niets is, en geen plek is, waar God niet geheel en met zijn volle Presentie tegenwoordig zou zijn.

Altoos een gebrekkig beeld, het is zoo, maar een beeld aan de Schrift zelve ontleend (Ps. 36:10), en het eenigste dat onze voorstelling tegemoet komt.

Behoudens deze volheid zijner heilige Presentie, is nu die uitstraling, die uitvloeijing van licht en leven in de scheppingen zeer ongelijk. Er is meer in den vrome, dan in den goddeloos, meer in den mensch dan in het dier, meer in het dier dan in de plant, meer in de plant dan in het stof, meer in den diamant, dan in den kiezel. En zoo nu is alle uitstraling en uitvloeijing van licht en leven (mits nooit als emanatie op te vatten) op aarde en in deze wereld, nog niets dan een flauw schijnsel, ver geleken bij de volle glansen van majesteit die uitstralen in de hemelen. Daarom zijn die hemelen voor ons het tooneel van een hooge, heilige en volkomen heerlijkheid en majesteit. En onderscheiden we nu ook weer in die hemelen tusschen het Middelpunt en den breedten Omtrek, dan heet dit Middelpunt de Troon der Majesteit, en liggen om dien troon die vele sferen of hemelen, waar Jezus is doorgestaan, die daarna in dat Middelpunt zelf gezet werd, als degenen in wiens geschapen menschele natuur, meer dan in de natuur van een ander schepsel, in hemel of op aarde, zich de volheid der Majesteit Gods openbaart.

Een voorstelling van wat onder deze beeldspraak schuilt, is daarom niet voor ons te maken, omdat wij ons geen goddelijk wezen zonder gestalte voor den geest kunnen halen.

Alle engelen Gods zijn geschapen wezens, dus aan een plaats gebonden, want ze zijn ergens, en nooit op twee plaatsen tegelijk. En ook de gezaligden die van ons gingen, behoeven eveneens een bepaalde plek waar ze vertoeven. Maar daar noch de engelen, noch de gezaligden een lichamelijke gedaante hebben, kunnen wij ons de plek waar ze zijn, niet in den geest afbeelden. Een louter geestelijke wereld is voor ons niet te realiseren. We kunnen en moeten ons zulk een wereld denken, maar ze beeldt zich voor ons niet af.

Ditselfe geldt van het Eeuwige Wezen, dat aan plek noch plaats gebonden, en alomtegenwoordig, wel door ons beleden en gedacht, maar in geen beeld kan voorgesteld worden. Zelfs als Middelpunt, Bron en Fontein van alle leven gedacht, mag God de Heere in zichzelf nooit aan één plek of plaats voor ons gebonden zijn.

Doch anders is het met den Christus, en juist hierin ligt de hooge betekenis van Jezus' Hemelvaart. Immers onze Heiland voer op in onze menschele natuur. Door zijn verschijning in die geesteswereld der hemelen, is alsoo in die dusver uitsluitend geestelijke wereld, een zichtbare gestalte ingeschoven: de Christus in de gestalte zijner heerlijkheid.

Niet dat er zoo eerst een vaste plaats voor de hemelen zijn zou ontstaan, want gelijk gezegd, ook de engelen en de gezaligden zijn steeds aan plek en plaats gebonden, en de plaatselijke bepaalde hemel was er alzo van de eerste ure der Schepping af, toen de morgensterren vroolijk zongen en de kinderen Gods, d. i. de engelen, juichten.

Maar er was in dien hemel nog geen zichtbare verschijning, nog geen bekleeding van het geestelijk wezenlijke met de zichtbare gestalte, en dit nu is in den hemel eerst gekomen, toen Jezus van deze aarde opvoer, en in zijn verheerlijkt menschele natuur dezen hemel binnentooit.

Binnentooit als het Hoofd aller gezaligden, en binnentooit als het Hoofd van al het engelheir, en die aan deze beide geestelijke sferen, zoo van de engelen als van de gezaligden, in zijn heiligen en volheerlijken Persoon een middelpunt schonk, dat beide en geestelijk en lichamelijk bestond.

En nu komt hierbij, dat deze zelfde Christus was God zelf, de tweede Persoon der Heilige Drieëenheid, wezens met den Vader en den Heiligen Geest, en dat hij zelf in zijn menschele natuur de hoogste en volkomenste gemeenschap bezat, die God Drieëenig met onze menschele natuur en met ons menschele bewustzijn hebben kan.

Christus in die hemelen gezeten aan de rechterhand Gods, of gelijk in Hebr. 8:1 staat, aan de rechterhand van den Troon der Majesteit, is alzoo de volste, de rijkste, de geheel zich uitputtende Openbaring van Gods eigen Wezen, en centraal in zijn eigen menschele natuur, en als Hoofd der engelen, en als Hoofd der gezaligden. En tot hem als het Middelpunt verheft zich alle geest van mensch en engel die in de hemelen en de Zon zoekt van waar alle glansen uitstralen, en de Majesteit die glanst aan de rechterhand Gods.

Zoo is dus de Christus die ten hemel opvoer, tevens degene die ons in die hemelen een vast standpunt voor onze voorstelling, een middelpunt voor onze geheiligde onderscheiding biedt. En nu spreekt het wel vanzelf, dat wij, rekenende van hemden uit, en rekenende van den stoffelijken zelfkant der dingen af, dankbaar beluisteren al wat de wetenschap van natuur en firmament, ons leert omtrent de aanzienlijke afstanden, die de vaste sterren van onze aarde scheiden, en de duizenden van jaren die zelfs de lichtstraal behoeft, om van de verste ste tot ons oog door te dringen. Maar in niets breekt of verzwakt dit de zekerheid, die ons juist in de Hemelvaart van Jezus voor onze voorstelling van den hemel Gods gegeven is.

In dien hemel toch hebben we niet met een stoffelijke, maar met een geestelijke en onzienlijke wereld te doen, wier bestaanwijze zelfs aan onze verbeelding ontgaat, en van wier weten we nog minder weten dan Adam wist van de wet der electriciteit. Die geestelijke wereld kan dwars door onze zinnelijke wereld heenschuiven, zonder dat wij er het geringste van ontwaren. En alle wetenschap omtrent deze zichtbare wereld heeft alzoo niets, niets hoegenaamd te zeggen, omtrent hetgeen in de geestelijke wereld, en in verband met die geestelijke wereld kan of niet kan.

En komt men nu op de lichamelijke verschijning van den Christus, die om in dien hemel in te gaan, dan toch het stoffelijke meddooft, dan is het ongetwijfeld waar, dat hierbij ook de esch van het lichaam tot zijn recht moet komen. Mits men hierbij maar in het oog houde, dat de wetten van een verheerlijkt lichaam ons ten eenemale onbekend zijn; en dat we nog veel minder iets afweten van het resultaat dat men verkrijgt, zoo de wetten die dat verheerlijkt lichaam beheerschen, de bewerking ondergaan van de krachten der geestelijke wereld, waartoe Jezus is ingegaan.

Veel te voegt het ons hier eerbiediglijk te belijden, dat wij uit onszelf dienaangaande niets weten; en dat de wetenschap der weegbare natuur ons hiromrent niets stellig leeren kan; en dat het eenig stukje der kennis ons deszinsgaande toekomt juist hierin bestaat, dat Jezus van onze aarde, in zichtbare gestalte, ten hemel opvoer, de hemelen is doorgestaan, en nu zit aan de rechterhand van den Troon der Majesteit, en dat hij op den tienden dag, na zijn opvaren, van den Troon der Majesteit ons den Heiligen Geest heeft uitgestort.

Amsterdam, 12 Mei 1899.

Rapporten.

Toen de Generale Synode te Middelburg den 4 September 1896 hare laatste zitting hield, waren er nog vele zaken, die noodzakelijk moesten worden afgedaan; en natuurlijk is toen aan het meest belangrijke de meeste aandacht gewijd, terwijl allerlei andere punten nog al haastig moest behandeld worden, soms zelfs op een oogenblik dat onderscheidene leden met het redigeeren van besluiten zich hadden bezig te houden.

Daaruit verklaart zich o. a. het besluit der Synode, in art. 184 der Acta vermeld: „dat de rapporten, zooveel mogelijk, minstens 6 maanden vóór den datum van haar samenkomsten zullen worden toegezonden“. De Provinciale Synode van Drenthe had voorgesteld te besluiten (Q6, van de Agenda): „dat de rapporten minstens 4 maanden vóór het samenkomen der Generale Synode zullen worden toegezonden“. De Commissie, die over dergelijke punten de Generale Synode van advies moest dienen, stelde voor, aan dien wensch te voldoen, niet wijziging van de tijdsbepaling, en met bijvoeging van de woorden: „zooveel mogelijk“. En zonder dat toen onderzocht werd, wat dit voorstel eigenlijk inhield, hetgeen bij zijne zeer onbepaalde formulering („de

rapporten“; welke? en „zullen worden toegezonden“; aan wie?) niet overbodig zou geweest zijn, is het zonder hoofdlijkelijke stemming aanstonds aangenomen.

Indien op dit punt meer had kunnen gelet worden, zou die aanneming zeker niet gevolgd zijn; want het was een besluit, dat niets kon beteekenen, en dat in geen enkel opzicht eenig effect kon hebben.

Immers, rapporten, waarop het van toepassing zijn zou, konden er nu eenmaal niet komen. Wel zijn er op de eerstvolgende Generale Synode een aantal rapporten te wachten, daar natuurlijk alle te Middelburg benoemde Deputaatschappen aan de Kerken, die in Groningen zullen samenkomen, een rapport moeten indienen. De Agenda der Synode zal reeds in zake de Zending een zestiental te vermelden hebben, en nog minstens vijftien andere bovendien. Maar onder die minstens 31 rapporten is er geen enkel, waaraan bij het genoemde besluit kon gedacht worden. Alle zonder onderscheid zijn zij daarvan uitgesloten; daar zij alle gebonden zijn aan bepalingen en regelen, die een anderen termijn van indiening gebiedend voorschrijven.

Gelukkig staat er in het Middelburgsche besluit dan ook bij: „zooveel mogelijk“. Daardoor is de vorm ten minste gered. Maar het is en blijft toch een zonderling besluit, wanneer feitelijk de uitzonderingen zoo vele zijn, dat de regel zelf geheel wegvalt.

Dat dit inderdaad het geval is, valt niet moeilijk in te zien.

Bijna alle rapporten, die te Groningen moeten inkomén, minstens 29, zijn rapporten van Deputaten, die in last hadden, met betrekking tot allerlei werkzaamheden op allerlei gebied, de besluiten der gezamenlijke Kerken in het kerkelijk leven te doen werken; en dan niet slechts voor den tijd van 2½ jaar, alsof daarna het kerkelijk leven een halfjaar lang zou kunnen stilstaan; maar, gelijk vanzelf spreekt, voor den vollen tijd der 3 jaren, die tusschen de beide Generale Synoden verlopen zouden. Van die werkzaamheden nu zijn zij verantwoordelijk schuldig aan de Kerken die hen deputeerden, zoodra deze Kerken weder in Generale Synode bijeenkomen. En dan zonder twijfel van alle die werkzaamheden, zonder dat het laatste halve jaar daarvan kan worden uitgezonderd. In Gereformeerde Kerken kan het denkbeeld zelfs niet opkomen, dat kerkelijke Deputaten hunne functies ooit als een soort van souverainen zouden kunnen uitoefenen, en zelfs zes maanden lang zouden kunnen werkzaam zijn, zonder daarvan ook maar iets aan hunne lastgevers mede te deelen. Maar hoe zou het dan „mogelijk“ zijn, dat zij hun rapport reeds zes maanden vóór den afloop hunner werkzaamheden gereed hadden? Het spreekt wel vanzelf, dat zij dat rapport eerst kunnen opmaken, of althans definitief afsluiten, kort vóór de Generale Synode, zoo kort van tevoren, dat zij al wat hun daarna nog mocht voorkomen, aan de Synode zelve kunnen overlaten. Indien zulke Deputaten dit uit het oog verloren, en hun rapport reeds lang vóór de Generale Synode bij de Kerk te Groningen inzonder of publiceerden, zouden zij zeker door de Synode tot de orde moeten geroepen worden, om er rekening van te geven, waarom zij de laatste maanden of niets gedaan of het verrichte niet verantwoord hadden.

Slechts een tweetal Deputaatschappen zijn te Middelburg benoemd, die bepaaldelijk tot mandaat kregen, niet om gedurende 3 jaren in eenig opzicht besluiten der Synode uit te voeren, maar om besluiten van de volgende Synode te helpen voorbereiden; n.l. de Deputaten voor advies in zake art. 36 der Confessie, en de Deputaten voor de Concept-regeling in zake de Zending. Maar juist voor deze twee Deputaatschappen heeft de Generale Synode, na gezette overweging, den tijd en de wijze, waarop zij hun rapport moeten indienen, door twee speciale besluiten geregeld; welke speciale besluiten daarna niet ingetrokken of gewijzigd zijn, en dus maken, dat een later besluit, waarvan de bewoordingen zeer vaag en zeer onbepaald zijn, niet op deze rapporten is toe te passen. Volgens art. 179 van de Middelburgsche Acta moest het advies in zake art. 36 der Confessie „een vol jaar vóór het bijeenkomen der volgende Generale Synode aan al de kerkeraden der Gereformeerde Kerken toegezonden worden“; en volgens art. 140 en 141 dierzelfde Acta moest de Concept-regeling in zake de Zending „minstens vier maanden vóór de eerstvolgende Generale Synode aan de roepende Kerken worden ingezonden“, met daarna volgende mededeeling aan de kerkeraden enz.

Nu zijn de Deputaten voor advies in zake art. 36 der Confessie niet intijds met hun rapport kunnen gereed komen. Maar, zij hebben daarvan reeds voorlang eenige verklaring gegeven aan de Kerken; en zij zullen denkelijk wel gedaan hebben, en nog doen, wat in hun vermogen was. Wie verwacht had, dat zij nu eens een oplossing van de quaestie aan de Kerken zouden hebben voorgesteld, moet zelf maar eens beproeven, over het eeuwen oude, uiterst ingewikkelde en reeds talloze malen behandelde vraagstuk van de verhouding tusschen de Overheid en de Kerken, en van de roeping der Overheid ten aanzien van de Kerken, een advies op te stellen, waarvan hij vertrouwt, dat nu alle onze Gereformeerden het daarmee eens zullen zijn. Denkelijk zal men in zake het gravamen tegen art. 36 der Confessie wel een anderen weg moeten inslaan. Maar dit zal nu de aanstaande Generale Synode te beslissen hebben.

Intusschen heeft het andere der straks genoemde Deputaatschappen zijn mandaat geheel kunnen opvolgen. De Concept-regeling in zake de Zending is op 14 April II (dus 4 maanden vóór den 15 Augustus) definitief door hen vastgesteld, en daarna, zoo spoedig de noodige afdrucken voor de Synode gereed waren, aan de Kerk te Groningen, en aan anderen, toegezonden; terwijl ook gezorgd is, en wordt, voor het toezenden van een afdruck, in ander formaat, aan allen die hierop aanspraak hebben; waarbij echter de bepaling der Middelburgsche Synode (Acta, art. 141), dat de uitgave van dit rapport geene kosten mag veroorzaken, wel eenige moeilijkheid, en dus ook eenige vertraging veroorzaakt.

Wat in al het bovenstaande herinnerd is, zijn zeer zeker zaken, die niet onbekend waren; maar het zijn ook tevens zaken, waarvan de herinnering thans niet overbodig schijnt.

Immers, volgens officiële mededeeling in het Kerkblad van 21 April II, heeft de Kerk van Winterswijk aan de Classe Zutphen voorgesteld, dat deze aan de Generale Synode het volgende voorstel zou doen: „De Generale Synode spreke haar leedwezen er over uit, dat de te Middelburg benoemde Deputaten niet op den vastgestelden tijd hun rapporten bij de kerken hebben ingediend. Wat aangaat 't Gravamen tegen Art. 36 Geloofsbelijdenis, zie Art. 179 bl. 113; wat aangaat de Zending zie Art. 184 bl. 115 (vgl. ook Art. 140 sub 15 bl. 95 en Art. 141 sub 5 bl. 96).“

Laten Kerken (ook Kerkboden) zulk een weg toch niet inslaan. Zonder twijfel kunnen ook „de te Middelburg benoemde Deputaten“ in het algemeen, en met name de twee Deputaatschappen, tegen welke de genoemde bezwaren meer bijzonder worden ingebracht, traag zijn in de behartiging van kerkelijke belangen, en op kerkelijk gebied zich vergissen, en kerkrechtelijke beginselen daarbij uit het oog verliezen. Maar wie openlijk optreedt, niet met een vraag of bedenking, maar met een aanklacht en veroordeeling, moet dan toch vooraf een voldoende onderzoek hebben ingesteld. Hier althans zou dan wel gebleken zijn, dat er misverstand en vergissing is bij den aanklager zelve.

F. L. RUTGERS.

Amsterdam, 7 Mei 1899.

Onze Polyklinik te Djocjocarta.

Het strekt der Polyklinik van Dr. Scheurer te Djocjocarta tot eere, dat de heer Pynacker Hordijk, het liberale Kamerlid voor 's-Gravenhage, op 3 Mei j.l. in de Staten-Generaal een zoo gunstig getuigenis over het werk van Dr. Scheurer in zijne toen gehouden rede heeft ingelacht.

Ten vorigen jare in persoon naar Djogja vertrokken, heeft hij Dr. Scheurer ontmoet en zien werken, en dit noopte hem tot aflegging van het volgend getuigenis:

Ik was in de gelegenheid om den zendingsarts te Djocjocarta aan het werk te zien en mij trof de toewijding waarmede deze bekwaame knecht zijn taak vervulde. Het resultaat van zijn werk was in alle opzichten even gunstig. Hij heeft veel tact om met de inlanders om te gaan en Javaansche jongelingen tot assistenten op te leiden. Honderden inlanders komen van heinde en ver om van zijn hulp gebruik te maken. Ik meen dan ook dat het subsidieeren van die particuliere ziekenhuizen de juiste richting is en het ware middel — zij het dan ook een hulpmiddel — van Gouvernementswege om aan de behoefte der bevolking aan geneeskundige en verloskundige hulp te moeten te komen.

Zonder hiertoe te geuren, kan het mededeelen van zulk een getuigenis toch bemoedigen.

Gereformeerde Kerken in Nederland.

CONCEPT-REGELING VOOR DE ZENDING. GENERALE SYNODE TE GRONINGEN. 1899.

Aan de Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland, te houden te Groningen in Augustus 1899.

De Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland, die in 1896 te Middelburg gehouden is, heeft in hare vergadering van 3 September besloten, te benoemen „zes Deputaten met mandaat om aan de eerstvolgende Synode Generaal een concept-regeling voor den dienst der Zending in te dienen“, welk mandaat nader aldus werd omschreven: „minstens vier maanden vóór de eerstvolgende Generale Synode aan de roepende Kerk in te zenden een concept-regeling voor den geheelen Zendingdienst, de opleiding daaronder begrepen“; en vervolgens aldus werd uitgebreid: „nogmaals nauwkeurig de formulering der beginselen en der grondtrekken te herzien en, voor zooveel noodig, hierin verbetering voor te stellen; en voorts de al dan niet verbeterde formulering der beginselen en grondtrekken in een volledige concept-regeling te belichamen; zij zijn gemachtigd, dit rapport, mits zonder dat dit kosten veroorzaakt, uit te geven; dit rapport in afdruk aan de Kerkeraden toe te zenden, in boekformaat verkrijgbaar te stellen, en aan de onderscheidene Kerkelijke bladen toe te zenden, met verzoek van opneming, met name aan de *Bazuin*, de *Heidenbode* en het *Moederdaad*; insgelijks afdruck van dat rapport toe te zenden aan de Kerkeraden der Kerken van Batavia en van Soerabaya en aan onze uitgezondene mannen in Indië.“

Als Deputaten voor het opstellen dezer concept-regeling werden daarna aangewezen de B.B. Prof. Dr. H. Ravinck, van Kampen; Zendingdirecteur J. H. Donner, van Leiden; Prof. Dr. A. Kuiper, Prof. Dr. F. L. Rutgers, Prof. Dr. A. Schelven, van Amsterdam; en Dr. L. van der Valk, van Scheveningen.

Ter voldoening aan de hun gegeven opdracht hebben deze Deputaten thans de eer, aan de Gereformeerde Kerken, die in Augustus 1899

te Groningen in Generale Synode samenkomen, de volgende regeling voor te stellen.

H. BAVINCK.
J. H. DONNER.
A. KUYPER.
F. L. RUTGERS.
B. VAN SCHELVEN.
L. VAN DER VALK.

Amsterdam, 14 April 1899.

Zendingsorde van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Van de afzonding der Dienaren tot dezen dienst.

ART. 1.

1. De prediking van het Evangelie onder Heidenen en Mohammedanen gaat van de Kerken uit door ambtelijken Dienst des Woords en der Sacramenten.

2. Naar dien niemand ambtelijk in den Dienst des Woords kan staan, tenzij hij als Dienaar aan een plaatselijke kerk verbonden is, kan de uitzending van een predikant voor dezen dienst niet anders geschieden dan door den Raad van eene der Kerken.

3. Eene plaatselijke kerk kan voor dezen dienst een Dienaar afzonderen, die reeds aan haar verbonden is, of ook opzettelijk te dien einde een Dienaar beroepen.

4. Meerdere kerken kunnen, mits in kerkelijk verband, voor den dienst der Zending samenwerken.

5. Alle uitzending van Dienaren des Woords heeft, als geschiedende naar huijten, steeds plaats naar de orde en onder de leiding en het toezicht, door de gemeenschappelijke Kerken daarvoor in te stellen.

6. De bijzondere vereischen, te stellen aan uit te zenden Dienaren, worden door de gezamenlijke Kerken vastgesteld. Des noodig kunnen de Kerken gelegenheid openen, om zich de vereischen eigen te maken.

7. Ter voorbereiding en ter bevordering van het werk der Zending kan, mits onder het verband van het vijfde lid van dit artikel, school-diensten en hospitaaldiensten worden aangewend, en zulks, hetzij door de Kerken, hetzij door vereenigingen of bijzondere personen.

Van het Zendingsterrein.

ART. 2.

1. Het terrein in Oost-Indië, voor de Zending der Kerken aangewezen, bestaat uit drie deelen, zijnde: 1. Midden-Java; 2. het eiland Soembava; en 3. de stations te Batavia en te Soerabaya.

2. Op Midden-Java heeft deze Zending zich in de eerste plaats te richten op de residentie Bagelen en het rijk van Jogiakarta. Eerst wanneer de Zending hier genoegzaam vasten voet heeft verkreten, zal zij zich uitbreiden tot de overige residentieën op Midden-Java. In afwachting hiervan zal in de behoefte der inlandische Christenen, die nu reeds in deze residentie aanwezig zijn, zooveel mogelijk door het aanstellen van inlandische helpers worden voorzien.

3. De stations te Batavia en te Soerabaya worden dan alleen van hier uit voorzien, zoo de Gereformeerde Kerken in die steden hietoe onbekwaam blijken te zijn.

4. Het gedeelte van het Zendingsterrein, waarop de door eene der Kerken uitgezonden Dienaar werkzaam zal zijn, of ook een missionaire hulpdienst zal gevestigd worden, wijst de Generale Synode af of vastleebbaar aan.

Van de samenwerking van meerdere Kerken voor dezen dienst.

ART. 3.

1. De samenvoeging van meerdere plaatselijke Kerken, die voor den dienst der Zending begeren samen te werken, geschiedt naar de regelen door de gezamenlijke Kerken daarvoor vast te stellen, en volgens de aanwijzing door de Generale Synode of hare Deputaten daarvoor te geven.

2. Samen kunnen hierin werken de Kerken van ééne of van meerdere Provinciën, de Kerken van ééne of van meerdere Classen in éénzelfde Provincie, of ook enkele Kerken tot éénzelfde Classe behoorende.

3. Reeds nu wordt het recht hietoe toegekend: 1. aan de gezamenlijke Kerken van de Provincie Groningen; 2. aan de gezamenlijke Kerken van de Provincie Friesland; 3. aan de gezamenlijke Kerken van de Provincie Drenthe en Overijssel; 4. aan de gezamenlijke Kerken van de Provincie Gelderland en Utrecht; 5. aan de gezamenlijke Kerken van de Provincie Zeeland, Noord-Brabant en Limburg; 6. aan de gezamenlijke Kerken van de Provincie Noord-Holland, met uitzondering van de Classe Amsterdam, en met bijvoeging van de Classen Leiden en Woerden; 7. aan de gezamenlijke kerken van de Provincie Zuid-Holland, met uitzondering van de Classen Rotterdam, Leiden en Woerden; 8. aan de gezamenlijke Kerken in de Classe Amsterdam; en 9. aan de gezamenlijke Kerken in de Classe Rotterdam.

ART. 4.

1. Meerdere Kerken, die gezamenlijk voor den dienst der Zending willen arbeiden, leenen daartoe een Dienaar des Woords van ééne der Kerken. De uitzending gaat alsdan uit van deze ééne Kerk.

2. Indien deze Kerk die van de hoofdplaats der Provincie is, wordt geen verdere goedkeuring voor de keuze der Kerk, als Zendingkerk, vereischt.

3. Waar de Kerken van meerdere Provinciën samenwerken, is die goedkeuring evenmin vereischt, zoo de Dienaar geleend wordt van die Kerk in de hoofdplaats van ééne der Provinciën, die het grootste getal leden bevat.

4. Hetzelfde geldt voor de Kerken van ééne of meerdere Classen.

5. In alle andere gevallen is de goedkeuring van of namens de Generale Synode vereischt.

Van de Gecommitteerden.

ART. 5.

1. Bij het aanvaarden van een Zendingstation worden zeven Gecommitteerden benoemd, om deze Zending te leiden.

2. Eene Kerk, die geheel op eigen verantwoordelijkheid een Dienaar uitzendt, benoemt zelve deze Gecommitteerden.

3. Meerdere Kerken, die, hetzij provinciaal hetzij classicaal, in den dienst der Zending samenwerken, benoemen, ook bijaldien niet alle Kerken in het provinciaal of classicaal ressort mochten medewerken, zes Gecommitteerden, op de vergadering der Provinciale Synode of der Classe. De lezende Kerk benoemt één Gecommitteerde hietoe. Deze zeven Gecommitteerden hebben samen de aansprakelijkheid en het zeggenschap, dat de Kerkeraden heeft van eene Kerk die alleen zendt.

4. Werken meerdere Provinciën samen, dan

benoemt elke 1 comititeerden a aantal provinciën e. Indien door wordt gemaakt, toegekend, en de Noord-Holland 1 den samenwerke Synode van No Leiden en doo Gecommitteerden f. Indien door wordt gemaakt, toegekend, en de Zuid-Holland (in Holland gevoegd samenwerken, w één Gecommitteerde g. In de Clas twee, en de h comititeerden i. Classe twee, eene gecombinee keraden vijf Geo

1. Alle benoe daren voort tot noemd heeft, n Synode voor het turen worden z Gewezen Gecom benoembaar. Vo ienadl aangewe

Van de aan

1. Eene Kerk zamenlijk tot d overgaan, geyen kennis aan de b dingsdeputen. a. In de Clas twee, en de h comititeerden i. Classe twee, eene gecombinee keraden vijf Geo

1. Alle benoe daren voort tot noemd heeft, n Synode voor het turen worden z Gewezen Gecom benoembaar. Vo ienadl aangewe

1. Alle benoe daren voort tot noemd heeft, n Synode voor het turen worden z Gewezen Gecom benoembaar. Vo ienadl aangewe

1. Alle benoe daren voort tot noemd heeft, n Synode voor het turen worden z Gewezen Gecom benoembaar. Vo ienadl aangewe

1. Alle benoe daren voort tot noemd heeft, n Synode voor het turen worden z Gewezen Gecom benoembaar. Vo ienadl aangewe

1. Alle benoe daren voort tot noemd heeft, n Synode voor het turen worden z Gewezen Gecom benoembaar. Vo ienadl aangewe

1. Alle benoe daren voort tot noemd heeft, n Synode voor het turen worden z Gewezen Gecom benoembaar. Vo ienadl aangewe

Van de Zendingsterrein.

1. Het terrein in Oost-Indië, voor de Zending der Kerken aangewezen, bestaat uit drie deelen, zijnde: 1. Midden-Java; 2. het eiland Soembava; en 3. de stations te Batavia en te Soerabaya.

2. Op Midden-Java heeft deze Zending zich in de eerste plaats te richten op de residentie Bagelen en het rijk van Jogiakarta. Eerst wanneer de Zending hier genoegzaam vasten voet heeft verkreten, zal zij zich uitbreiden tot de overige residentieën op Midden-Java. In afwachting hiervan zal in de behoefte der inlandische Christenen, die nu reeds in deze residentie aanwezig zijn, zooveel mogelijk door het aanstellen van inlandische helpers worden voorzien.

3. De stations te Batavia en te Soerabaya worden dan alleen van hier uit voorzien, zoo de Gereformeerde Kerken in die steden hietoe onbekwaam blijken te zijn.

4. Het gedeelte van het Zendingsterrein, waarop de door eene der Kerken uitgezonden Dienaar werkzaam zal zijn, of ook een missionaire hulpdienst zal gevestigd worden, wijst de Generale Synode af of vastleebbaar aan.

Van de samenwerking van meerdere Kerken voor dezen dienst.

ART. 3.

1. De samenvoeging van meerdere plaatselijke Kerken, die voor den dienst der Zending begeren samen te werken, geschiedt naar de regelen door de gezamenlijke Kerken daarvoor vast te stellen, en volgens de aanwijzing door de Generale Synode of hare Deputaten daarvoor te geven.

2. Samen kunnen hierin werken de Kerken van ééne of van meerdere Provinciën, de Kerken van ééne of van meerdere Classen in éénzelfde Provincie, of ook enkele Kerken tot éénzelfde Classe behoorende.

3. Reeds nu wordt het recht hietoe toegekend: 1. aan de gezamenlijke Kerken van de Provincie Groningen; 2. aan de gezamenlijke Kerken van de Provincie Friesland; 3. aan de gezamenlijke Kerken van de Provincie Drenthe en Overijssel; 4. aan de gezamenlijke Kerken van de Provincie Gelderland en Utrecht; 5. aan de gezamenlijke Kerken van de Provincie Zeeland, Noord-Brabant en Limburg; 6. aan de gezamenlijke Kerken van de Provincie Noord-Holland, met uitzondering van de Classe Amsterdam, en met bijvoeging van de Classen Leiden en Woerden; 7. aan de gezamenlijke kerken van de Provincie Zuid-Holland, met uitzondering van de Classen Rotterdam, Leiden en Woerden; 8. aan de gezamenlijke Kerken in de Classe Amsterdam; en 9. aan de gezamenlijke Kerken in de Classe Rotterdam.

4. Het gedeelte